

วารสารปรัชญาปริทรรศน์

JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION

ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index>

Research Article

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสูตของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

Guidelines for Promoting the Characteristics of Educational Institution Administrators according to the Principles of Polymath Efficiency Promotion Network Group 4, under the Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1

จิระพันธ์ ปากวิเศษ^{1*}

Jirapan Pakwised^{1*}

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author*

1. จิระพันธ์ ปากวิเศษ*

Jirapan Pakwised*

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Master of Education Program in Buddhist
Educational Administration,
Mahachulalongkornrajavidyalaya
University, Thailand.

Email: jira5725@gmail.com

คำสำคัญ:

การส่งเสริม, คุณลักษณะผู้บริหาร, หลักพหุสูต

Keywords:

Promotion, Executive Characteristics,
Polymath

Article history:

Received: 07/06/2024

Revised: 10/10/2024

Accepted: 09/01/2025

Available online: 14/06/2025

How to cite:

Jaiboon, J. (2025). Personnel Management according to the Principle of Brahma Vihara IV of School Administrators Affiliated to the Ayutthaya Secondary Education Area Office. *Journal of Philosophical Vision*, 30 (1), 231 - 245.

ABSTRACT

This research article aimed to 1) study the needs and necessities for promoting the characteristics of school administrators in the 4th Efficiency Promotion Network Group, 2) study the methods for promoting the characteristics of administrators based on the polymath of school administrators in the 4th Efficiency Promotion Network Group, and 3) propose guidelines for promoting the characteristics of administrators based on the polymath of school administrators in the 4th Efficiency Promotion Network Group, Pathum Thani Province. The mixed-method research was adopted. The quantitative research was used through a questionnaire to collect data from 165 teachers. The qualitative research was used through interview form to collect data from 9 key informants. Statistics for analyzing data was performed by mean, standard deviation, and the values of the needs that the school wanted to achieve through the Modified Priority Needs Index (PNI). The qualitative data was analyzed by using content analysis.

The research results found that 1. the ability to manage educational institutions is of utmost importance. School leaders who possessed strong management skills ($PNI_{modified}=0.070$) and fostered good relationships with all teachers ($PNI_{modified}=0.069$) were more likely to have a clear understanding of the institution's vision ($PNI_{modified}=0.062$) and were capable of self-development to achieve excellence in their leadership practices ($PNI_{modified}=0.049$). 2. The study on promoting leadership qualified according to the principles of pluralism in educational administration within the Network for Promoting Efficiency Group 4 revealed the following

key methods: 1) developing a flexible vision, school leaders should be open to new ideas, 2) fostering public spirit, 3) promoting learning development, 4) creating a learning atmosphere. 3. The guidelines for promoting leadership qualities based on pluralism principles in educational administration within the Network for Promoting Efficiency Group 4 were as follows: 1) developing a flexible vision, 2) fostering public spirit, 3) promoting learning development, 4) creating a learning environment.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 2. เพื่อศึกษาวิธีการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสูต ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 และ 3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสูต ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 165 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์กับนักบริหารและนักการศึกษา 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็นที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้นด้วยวิธี Priority Needs Index (PNI) และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. ด้านความสามารถในการบริหารสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะผู้บริหารที่มีความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ($PNI_{modified}=0.070$) และสร้างมนุษย์สัมพันธ์อันดีกับครูทุกคน ($PNI_{modified}=0.069$) จะมีความเข้าใจวิสัยทัศน์ชัดเจน ($PNI_{modified}=0.062$) สามารถพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศได้ ($PNI_{modified}=0.049$) 2. วิธีการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสูตของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ดังนี้ 1) การพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น ผู้บริหารควรรับฟังแนวคิดใหม่ 2) การสร้างจิตสาธารณะ 3) การพัฒนาการเรียนรู้ 4) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 3. แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสูตของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น 2) ด้านการสร้างจิตสาธารณะ 3) ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ และ 4) ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

1. บทนำ

สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการนำพาสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานงานกับครูและบุคลากรต่าง ๆ ในสถานศึกษา อีกทั้งเป็นกลไกสำคัญในการกำกับ ติดตาม และนิเทศการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้ เป็นไปตามเป้าหมาย ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องระลึกไว้เสมอคือ การใช้ความอดทนในการแก้ปัญหาและการ สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในด้านการ บริหารงาน คุณลักษณะที่ดี ความเหมาะสม ความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ ความสามารถในการครองตน ครองคนและครองงาน รวมทั้งมีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตน พัฒนาคณะ และพัฒนางานแล้วการบริหารงานจะได้รับความร่วมมือจากคณะครูและบุคลากรต่าง ๆ ทุกคน ทำให้การ บริหารงานในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย แต่ถ้าผู้บริหารขาดคุณลักษณะที่เหมาะสมแล้ว อาจทำลายขวัญและกำลังใจของบุคลากรในหน่วยงาน ทำให้หน่วยงานประสบความล้มเหลวได้ (ภูวิศา ชูชัยญะ, 2565: 2-3)

การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และ ประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 9) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้นใน อนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลง ในอดีตที่ผ่านมาซึ่งมี ผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ ต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ และแนวความคิดการบริหารของตนเองให้ทันต่อ สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถบริหารจัดการ สถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุกด้าน (เอกชัย กี่สุข พันธ์, 2567) รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับ กระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553:19)

กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี เป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาแก่ เยาวชนให้เป็นเยาวชนเด็กดีของสังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะผู้บริหารและครูเป็นบุคลากรที่ให้การศึกษแก่ เยาวชนดังกล่าว จำเป็นต้องมีการส่งเสริมคุณลักษณะที่มีอยู่ให้มีความชัดเจนทั้งคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ อย่าง เป็นระบบการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารเพราะผู้บริหารมีส่วน สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนา และความสำเร็จของสถานศึกษา ขณะเดียวกันผู้บริหารก็มีบทบาทสำคัญในการ พัฒนาสถานศึกษา

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่มีกระบวนการในพัฒนาทั้งด้านคุณลักษณะหรือคุณธรรมที่ ควรเรียนรู้และพัฒนาโดยเฉพาะหลักพุทธสุต คือ ผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้ ทั้งจากการ ฟัง มาก อ่านมาก ปฏิบัติมาก จนเป็นผู้ชำนาญ เชี่ยวชาญ รอบรู้ถึงขั้นรู้ลึก รู้รอบ รู้กว้าง และรู้ไกล ได้แก่ 1)

พหุสสุตา (ความตั้งใจฟัง) คือ นิสสัยชอบฟัง ชอบอ่าน ชอบค้นคว้า ยึดหลักเรียนจากครู ดูจากตำรา สดับปาฐะ 2) ธตา (ความตั้งใจจำ) คือ มีความจำดี รู้จักจับสาระสำคัญ จับหลักให้ได้ แล้วจำได้แม่นยำ 3) วจสา ปริจิตา (ความตั้งใจท่อง) คือ ต้องฝึกท่องให้คล่องปาก ท่องขึ้นใจ จำได้คล่องแคล่ว 4) มนสาอนุpekขิตา (ความตั้งใจขบคิด) คือ ใส่ใจนึกคิด ตรึกตรองสาวเหตุผลให้เข้าใจ ตลอดพิจารณาให้เจนจบ นึกถึงครั้งใดก็เข้าใจปรุโปร่งตลอด 5) ทิฏฐิยา สุปปฏิวิธยา (ความแทงตลอดด้วยปัญญา) คือ เข้าใจแจ่มแจ้งทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ ความรู้กับใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยการฝึกสมาธิอย่างจริงจัง (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 22, 2539: 155)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสสุตาของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารนำหลักพหุสสุตาไปบูรณาการ ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สามารถบริหารสถานศึกษาในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีอาชีพ ดังนั้น หลักพหุสสุตจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องนำไปประพฤติปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง หลักพหุสสุตรจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาวิธีการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสสุต ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสสุต ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 288 คน จาก 11 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 165 คน แต่เนื่องจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนมีจำนวนเท่ากันจึงใช้วิธีสุ่มเลือกหาขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเปรียบเทียบที่สำเร็จรูปของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2560: 49)
3. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วยผู้บริหารและนักการศาสนา จำนวน 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาเอกสารข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วารสาร ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การศึกษาเอกสาร ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ ด้านความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ
3. การกำหนดกรอบแนวคิดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือวิจัยตามกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย อันได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
5. การนำเสนอร่างเครื่องมือวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
6. การนำเครื่องมือวิจัยที่ปรับปรุงตามคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง
7. การจัดพิมพ์เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การยื่นคำร้องแบบคำร้องทั่วไปเพื่อขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม เป็นกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่ใช้ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม จำนวน 165 คน
2. การนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและมีความสมบูรณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ด้วยสถิติอันประกอบด้วยค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความต้องการจำเป็นที่สถานศึกษาต้องการให้เกิดขึ้นด้วยวิธี Priority Needs Index (PNI) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้น สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้บริหารและครูในสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 165 คน ผู้บริหารและครูเป็นหญิง จำนวน 93 คน และเป็นชายจำนวน 72 คน มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 18 คน มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 47 คน มีอายุน้อยกว่า 31 ปี จำนวน 60 คน เป็นครูผู้สอน จำนวน 147 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คน จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 109 คน จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 53 คน ปริญญาเอก จำนวน 3 คน และมีประสบการณ์ระหว่าง 6-10 ปี จำนวน 49 คน มีประสบการณ์น้อยกว่า 6 ปี จำนวน 66 คน และมีประสบการณ์มากกว่า 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 50 คน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพความต้องการจำเป็นของการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

1. ด้านความสามารถในการบริหารสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดโดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อ

ที่ 10 ผู้บริหารสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา ข้อที่ 8 ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับบุคลากร ข้อที่ 3 ผู้บริหารสามารถมอบหมายหน้าที่ให้บุคลากรในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และลำดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 2 ผู้บริหารสามารถจัดการปัญหาและข้อขัดแย้งในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับ ด้านความสามารถในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้ 1. ผู้บริหารสามารถปรับปรุงและพัฒนาวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง 2. ผู้บริหารมองเห็นภาพในอนาคตของสถานศึกษาได้ชัดเจน 3. ผู้บริหารสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะไปถึงเป้าหมาย 4. ผู้บริหารกำหนดจุดหมายปลายทางที่ปฏิบัติได้จริงและมีความเป็นไปได้ 5. ผู้บริหารวางเป้าหมายที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา 6. ผู้บริหารสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้ 7. ผู้บริหารวางแผนการดำเนินงานให้สถานศึกษาไปถึงเป้าหมายได้ 8. ผู้บริหารสามารถประเมินผลและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เมื่อจำเป็น 9. ผู้บริหารมีการเชื่อมโยงพันธกิจ ภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อของสถานศึกษาเข้าด้วยกัน และ 10. ผู้บริหารสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ของตนให้กับบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรได้อย่างชัดเจน

2. ด้านการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ พบว่า สภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็น การส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างมนุษย์สัมพันธ์พบว่า อยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดโดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 9 ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานให้มีความสุขสนุกสนานและผ่อนคลาย ข้อที่ 10 ผู้บริหารสามารถส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในองค์กรได้ด้วยดี ข้อที่ 4 ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในองค์กรได้ และลำดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 3 ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและอบอุ่นในองค์กร

ผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับ ด้านการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ ดังนี้ 1. ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีจิตสาธารณะ 2. ผู้บริหารสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงาน 3. ผู้บริหารสามารถสร้างความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกันในกลุ่ม 4. ผู้บริหารสามารถสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจในองค์กร 5. ผู้บริหารสามารถสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรในองค์กรได้ 6. ผู้บริหารสามารถสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในองค์กร 7. ผู้บริหารสามารถส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในองค์กรได้ด้วยดี 8. ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองและอบอุ่นในองค์กร 9. ผู้บริหารสามารถสร้างบรรยากาศการทำงานให้มีความสุขสนุกสนานและผ่อนคลาย และ 10. ผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคลากรในองค์กรได้

3. ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า สภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็น การส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์พบว่า อยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดโดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 2 ผู้บริหารวางเป้าหมายที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา ข้อที่ 3 ผู้บริหารสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ของตนให้กับบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรได้อย่างชัดเจน ข้อที่ 7 ผู้บริหารสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้ และลำดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 6 ผู้บริหารสามารถปรับปรุงและพัฒนาวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง

ผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ดังนี้ 1. ผู้บริหารสามารถปรับปรุงและพัฒนาวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง 2. ผู้บริหารมีการเชื่อมโยงพันธกิจ ภารกิจ ค่านิยม และความเชื่อของสถานศึกษาเข้าด้วยกัน 3. ผู้บริหารสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นที่จะไปถึงเป้าหมาย 4. ผู้บริหารกำหนดจุดหมายปลายทางที่ปฏิบัติได้จริงและมีความเป็นไปได้ 5. ผู้บริหารวางเป้าหมายที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา 6. ผู้บริหารสามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้ 7. ผู้บริหารวางแผนการดำเนินงานให้สถานศึกษาไปถึงเป้าหมายได้ 8. ผู้บริหารสามารถประเมินผลและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เมื่อจำเป็น 9. ผู้บริหารมองเห็นภาพในอนาคตของสถานศึกษาได้ชัดเจน และ 10. ผู้บริหารสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ของตนให้กับบุคลากรทุกฝ่ายในองค์กรได้อย่างชัดเจน

4. ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า สภาพปัจจุบันความต้องการจำเป็น การส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 6 ข้อ จำแนกตามรายด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นมากที่สุดโดยด้านที่มีระดับความคิดเห็นในระดับสูงสุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ข้อที่ 10 ผู้บริหารสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ข้อที่ 9 ผู้บริหารสามารถสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ข้อที่ 7 ผู้บริหารสามารถประเมินผลและปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง และลำดับสุดท้ายคือ ข้อที่ 2 ผู้บริหารสามารถสร้างระบบการพัฒนาและการประเมินผลที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม

ผู้วิจัยได้นำผลดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับ ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ ดังนี้ 1. ผู้บริหารสามารถสร้างระบบการพัฒนาและการประเมินผลที่มีความโปร่งใสและยุติธรรม 2. ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาพจุดแข็ง-จุดอ่อนของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน 3. ผู้บริหารสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายการส่งเสริมและสนับสนุนในสถานศึกษา 4. ผู้บริหารสามารถสร้างระบบการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ 5. ผู้บริหารสามารถส่งเสริมการพัฒนากุศลกรในสถานศึกษาให้มีความรู้และทักษะที่ทันสมัย 6. ผู้บริหารสามารถนำแนวทางการพัฒนานั้นไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษา 7. ผู้บริหารสามารถสร้างผลลัพธ์ที่ดีในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา 8. ผู้บริหารสามารถประเมินผลและปรับปรุงการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง 9. ผู้บริหารสามารถสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และ 10. ผู้บริหารสามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

4.3 ผลการศึกษาวิธีการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักเหตุผลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

1. การพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ตามการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมและเทคโนโลยี การมองการณ์ไกลจะช่วยให้สามารถตัดสินใจในทิศทางที่ถูกต้อง โดยการติดตามแนวโน้มใหม่ ๆ

2. การสร้างจิตสาธารณะ ผู้บริหารสามารถสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรมีจิตสาธารณะได้โดยการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม การจัดกิจกรรมอาสาสมัครจะเป็นช่องทางที่ดีในการสร้างโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมและแสดงความรับผิดชอบต่อชุมชน การมอบรางวัลหรือการยกย่องผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยเสริมสร้างแรงบันดาลใจและความภาคภูมิใจในตนเอง

3. การพัฒนาการเรียนรู้ การวางแผนงานในสถานศึกษาควรเริ่มต้นด้วยการเข้าใจบริบทของผู้เรียน เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความท้าทายที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชนจะช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและการสนับสนุนที่จำเป็นในการพัฒนาองค์กร การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนและการบริหารจัดการจะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เริ่มต้นจากการออกแบบพื้นที่ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนที่มีความยืดหยุ่นและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามกิจกรรมต่าง ๆ

4.4 เสนอแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสตของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

1) แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรมีวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น วิเคราะห์ข้อมูลและแนวโน้มใหม่ ๆ วางแผนยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรสื่อสารเปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นทุกฝ่ายผ่านช่องทางที่หลากหลายและส่งเสริมการมีส่วนร่วม

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรพัฒนาเทคโนโลยีและบุคลากร และนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และจัดอบรมเพิ่มทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการ

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรสร้างแรงบันดาลใจ ควบคู่กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมบรรยากาศที่พร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

2) แนวทางการสร้างจิตสาธารณะ

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรเพื่อสร้างบรรยากาศที่เน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสนับสนุนการมีจิตสาธารณะ

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรจัดกิจกรรมอาสาสมัครและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชน

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรมอบรางวัลสร้างแรงจูงใจและเชิดชูบุคคลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและแสดงความเป็นผู้นำผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมและสื่อสารผลลัพธ์เชิงบวก

3) แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรเริ่มจากการศึกษาความต้องการและบริบทของนักเรียนเพื่อให้การวางแผนตรงตามความจริงและเหมาะสม

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรกระตุ้นให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนเพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของในกิจกรรมการเรียนการสอน

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวางแผน และประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในองค์กร

5. อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

1) ด้านความสามารถในการบริหารสถานศึกษา พบว่า

1.1) คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพของโรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรม ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ ด้านความสามารถ และด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของตนเอง

1.2) ผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพ ของโรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามประเภทการทำงานและประเภทโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

1.3) ผลการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารมีอาชีพ ของโรงเรียนในอำเภอบ่อไร่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวิทยฐานะ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านคุณธรรม ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ และด้านการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) ด้านการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ พบว่า

2.1) ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และด้านมนุษย์สัมพันธ์ อยู่ในระดับดีมาก

2.2) ผู้ปกครองนักเรียนผู้นำชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในการจัดการศึกษาด้านการวางแผนด้านการปฏิบัติด้านการตรวจสอบและติดตาม และการปรับปรุง อยู่ในระดับมาก

2.3) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพด้านภาวะผู้นำ และด้านมนุษย์สัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางการบวกกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมในชุมชนในการจัดการศึกษาได้ร้อยละ 21.5

3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ พบว่า

3.1) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 9 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากด้านมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความรู้ และด้านมนุษย์สัมพันธ์

3.2) คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เมื่อจำแนกตามตำแหน่งวุฒิการศึกษา แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3) ส่วนเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส รายได้ต่อเดือน ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของโรงเรียน วิชยฐานะ และการพัฒนาความรู้ตนเอง ไม่พบความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญดังกล่าว

4) ด้านการพัฒนาสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ พบว่า ผู้นำจะมีคุณสมบัติเหล่านี้มากกว่าส่วนเฉลี่ยของสมาชิกอื่นในกลุ่มคือสติปัญญา การศึกษาเล่าเรียน ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และสังคม ความสามารถในการเข้าสังคม ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ความอดทน รู้วิธีทำงานให้สำเร็จ ความเชื่อมั่นในตนเองความตื่นตัว ความร่วมมือกับ กลุ่ม ความมีชื่อเสียง ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการพูด

2. ผลการศึกษาวิธีการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพุทธสูตรของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

1) การพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น เพราะว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ได้รับฟังจากคนอื่นและมองเห็นโอกาสในการพัฒนา (พุทธสูตร) และเปลี่ยนแปลงในอนาคต วิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่นช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับตัวจำได้จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว และสามารถวางแผนกลยุทธ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปิดรับความคิดเห็น (มนสาณูปกชิตา) จากบุคลากรและนักเรียนจะส่งเสริมการสร้างวิสัยทัศน์ที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการจริง การสื่อสารวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนจะช่วยสร้างแรงบันดาลใจ (ทัญญูญา สุปปัญญิวินิชา) และความมุ่งมั่นในการทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาสถานศึกษาในทิศทางที่ต้องการ สอดคล้องกับงานของพระครูปลัดชวลิต ภูวนาค (2553) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาพหุสัจจะในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทผลการวิจัยพบว่า ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา” พหุสัจจะมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า พหุสูตรและสุตะ หมายถึง ความเป็นผู้ได้ยิน ได้ฟังมาก ได้ศึกษาเรียนรู้มาก การมีความรู้มีประสบการณ์มากพหุสัจจะจะเป็นมงคลอย่างหนึ่งที่น่าความเจริญก้าวหน้ามาให้ผู้เป็นพหุสูตรองค์ประกอบของพหุสัจจะ 5 ประการ ได้แก่

- (1) เป็นผู้ได้ฟังมาก คือ ศึกษาเล่าเรียนได้ระดับรับฟังไว้มาก
- (2) ทรงจำไว้ได้ คือ สามารถจดจำหลักการหรือสาระได้ทรงจำได้แม่นยำ
- (3) คล่องปาก คือ ท่องบทหรือใช้พูดอยู่เสมอจนแคล่วคล่อง
- (4) ขึ้นใจ คือ ใส่ใจพิจารณานึกคิดจนแจ่มแจ้งในใจ และ
- (5) แทงตลอดดีด้วยทัญญู

2) การสร้างจิตสาธารณะ เพราะว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการส่งเสริมจิตสาธารณะในสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน โดยผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดี (พุทธสูตร) และส่งเสริมการมีส่วนร่วม (วจสา ปริจิตา) ของบุคลากรและนักเรียนในการทำกิจกรรมจิตอาสา และการสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการช่วยเหลือซึ่งกันและกันและการสื่อสารผลลัพธ์เชิงบวก (ทัญญูญา สุปปัญญิวินิชา) จะกระตุ้นให้ทุกคนรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานเกี่ยวกับหลักพุทธสูตรของรจิตแก้ว วงศ์พิวัฒน์ (2550) ได้วิจัยเรื่อง “ความเป็นพหุสูตรของพระอานนท์” ผลการวิจัยพบว่า พระอานนท์เป็นผู้ได้สร้างบารมีมานานและได้ตั้งความปรารถนาเป็นพุทธอุปัฏฐากตั้งแต่ศาสนาของพระปทุมุตตรพุทธเจ้ามาสำเร็จในสมัยพระสมณโคตมพุทธ

เจ้า ท่านเป็นพระโสดาบันหลังจากบรรพชาไม่นานและได้รับยกย่องว่าเป็นเอตทัคคะ 5 ด้าน คือ เป็นพหูสูต มีสติ ผู้มีศรัทธา มีความเพียรและเป็นอุปัชฌายก ท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์หลังจากพุทธปรินิพพานก่อนการสังคายนา และนิพพานเมื่ออายุ 120 ปี

3) การพัฒนาการเรียนรู้ พบว่า

3.1) การเรียนรู้ตามหลักพหูสูต 5 ของผู้เรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก คือ 1) พหูสูตฯ ตั้งใจเรียน 2) ธตา ทรงจำเนื้อหาที่เรียน 3) วจสา ปริจิตา ความตั้งใจท่อง 4) มนสาอนุpekขิตา ใส่ใจนึกคิดตรึกตรอง 5) ทิฏฐิยา สุขุบัญญัติฯ เข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่นักเรียนเห็นตามลำดับความสำคัญของเรียนรู้ตามหลักพหูสูต 5

3.2) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้เรียนมีต่อการเรียนรู้ตามหลักพหูสูต 5 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้เรียนที่มีสถานภาพ อายุ และชั้นเรียนผู้เรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ตามหลักพหูสูต 5 ไม่แตกต่างกัน และ

3.3) แนวทางการเรียนรู้ตามหลักพหูสูต 5 ของผู้เรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จังหวัดปทุมธานี มีดังนี้ (3.1) ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ควรมีกัลยาณมิตรกับนักเรียนทุกรูป และมีเทคนิคการเรียนสอนหลักไวยากรณ์บาลี เพื่อให้นักเรียนเข้าใจหลักไวยากรณ์ภาษาบาลีให้มากขึ้น (3.2) นักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ต้องทำความเข้าใจหลักไวยากรณ์บาลีโดยใช้การเรียนรู้ตามหลักพหูสูต 5 เพื่อให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จในการเรียนบาลี

4) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ พบว่า

4.1) การจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านการจัดการห้องเรียน ด้านการทำเอกสารประกอบการสอน ด้านการใช้สื่อ ด้านการจัดทำแผนการสอน และด้านการประเมินผล

4.2) สภาพการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมตามหลักพหูสูต 5 ดังนี้ (1) ด้านการจัดทำแผนการสอน คือ พระสอนศีลธรรมขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรและใช้หลักสูตร สถานศึกษาเพื่อกำหนดแผนการสอน กิจกรรมโรงเรียนทำให้ไม่ได้ปฏิบัติตามแผนการสอน (2) ด้านการทำเอกสารประกอบการสอน คือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการผลิตเอกสารประกอบการสอน (3) ด้านการจัดการห้องเรียน คือ เทคนิคการสอนไม่หลากหลาย (4) ด้านการใช้สื่อ คือ ใช้สื่อไม่หลากหลาย (5) ด้านการประเมินผล คือ ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการประเมินผลตามสภาพจริง และ

4.3) แนวทางการจัดการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมตามหลักพหูสูต 5 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาร้อยเอ็ด มีดังนี้ 1) ด้านการจัดทำแผนการสอน คือ จัดทำแผนการสอนที่ออกแบบครอบคลุมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ง่ายต่อการเข้าใจนำ 2) ด้านการทำ

3. การเสนอแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหูสูตของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

1) แนวทางการพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรมีวิสัยทัศน์ยึดหยุ่น วิเคราะห์ข้อมูลและแนวโน้มใหม่ ๆ วางแผนยุทธศาสตร์เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ควรสื่อสารเปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นทุกฝ่ายผ่านช่องทางที่หลากหลายและส่งเสริมการมีส่วนร่วม
- ควรพัฒนาเทคโนโลยีและบุคลากรเพื่อนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และจัดอบรมเพิ่มทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการ
- ควรสร้างแรงบันดาลใจ ควบกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมบรรยากาศที่พร้อมปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง

2) แนวทางการสร้างจิตสาธารณะ

- ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 ควรส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรเพื่อสร้างบรรยากาศที่เน้นความรับผิดชอบต่อสังคมและสนับสนุนการมีจิตสาธารณะ
- ควรจัดกิจกรรมอาสาสมัครและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชน
- ควรมอบรางวัลสร้างแรงจูงใจและเชิดชูบุคคลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ
- ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและแสดงความเป็นผู้นำผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมและสื่อสารผลลัพธ์เชิงบวก

3) แนวทางการพัฒนาการเรียนรู้

- ควรเริ่มจากการศึกษาความต้องการและบริบทของนักเรียนเพื่อให้การวางแผนตรงตามความจริงและเหมาะสม
- ควรกระตุ้นให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของในกิจกรรมการเรียนการสอน
- ควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการวางแผน และประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในองค์กร

แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักพหุสุต ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดประภัสร์พันธ์ ปนาโท (ฤทธิสกุลวงษ์) (2563) ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนตามหลักพหุสุต 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี” ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการเรียนการสอนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรีทั้ง 5 ด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนตามหลักพหุสุต 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรีหลักธรรมพหุสุต คือ พังจ่า ท่อง คิด เข้าใจ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียน การสอน แบบเห็นเด่นชัด เมื่อฟังมากจะมีข้อมูลมาก จำได้จึงนำมาใช้ได้ทันที ท่องจนคล่องปากถ่ายทอดแบบไม่ผิดเพี้ยน คิดถึงเมื่อใดเกิดการสร้างสรรค์และเข้าใจพร้อมที่จะนำมาปฏิบัติผู้สอนได้พบกับวิธีการที่หลากหลายในการถ่ายทอดให้กับนักเรียน 3) แนวทางการเรียนการสอนของนักเรียนตามหลักพหุสุต 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรีการเรียนการสอนตาม

หลักเหตุผล 5 จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หลักวิชาต่าง ๆ ทั้งด้านการฟัง การอ่านค้นคว้า จำได้ เข้าใจ วิเคราะห์ สังเคราะห์ จนสามารถนำไปใช้งานได้จริงและพัฒนาต่อไป

6. สรุป

การส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 พบว่า ด้านความสามารถในการบริหารสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นที่มีความสำคัญมากที่สุด และสร้างมนุษยสัมพันธ์ อันดีกับครูทุกคน จะมีความเข้าใจวิสัยทัศน์ชัดเจน สามารถพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนที่เป็นเลิศได้ วิธีการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักเหตุผลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 คือ การพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น ผู้บริหารควรรับฟังแนวคิดใหม่ๆ การสร้างจิตสาธารณะ การพัฒนาการเรียนรู้อื่น การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อื่น แนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะผู้บริหารตามหลักเหตุผลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 คือ ด้านการพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น ด้านการสร้างจิตสาธารณะ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้อื่น และ ด้านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อื่น

ความสำคัญของการส่งเสริมคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 โดยการพัฒนาที่มีจุดหมายและวิสัยทัศน์ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตนให้เป็นเลิศ สิ่งสำคัญที่ผู้บริหารต้องระลึกไว้เสมอ คือ การใช้ความอดทนในการแก้ปัญหาและการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดในการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวในด้านการบริหารงาน คุณลักษณะที่ดี ความเหมาะสม ความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ความสามารถในการครองตน ครองคนและครองงาน

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) การพัฒนาวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น ผู้บริหารควรสร้างวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่นโดยการเปิดรับข้อมูลและความคิดเห็นจากบุคลากรทุกระดับ รวมถึงติดตามแนวโน้มใหม่ ๆ เพื่อปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมการศึกษาและสังคมอย่างต่อเนื่อง

2) การสร้างจิตสาธารณะ ผู้บริหารควรส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคมในสถานศึกษา โดยการสร้างโอกาสให้บุคลากรและนักเรียนมีส่วนร่วมในโครงการที่ช่วยเหลือชุมชน และยกย่องผู้ที่มีส่วนร่วมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้คนอื่น ๆ ตามไปด้วย

3) การพัฒนาการเรียนรู้อื่น ผู้บริหารควรสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์ความต้องการของนักเรียน โดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเข้ามาใช้ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ

4) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อื่น ผู้บริหารควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและกระตุ้นการทำงานร่วมกัน โดยการออกแบบพื้นที่เรียนรู้ที่สะดวกสบายและเหมาะสม พร้อมสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจัดฝึกอบรมผู้บริหารเพื่อพัฒนาทักษะในการมองการณ์ไกลและสร้างวิสัยทัศน์ที่ยืดหยุ่น โดยเน้นการใช้ข้อมูลและแนวโน้มใหม่ในการตัดสินใจ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากบุคลากรและนักเรียนในการวางแผนพัฒนาองค์กรแก่บุคลากรโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

2. ผู้บริหารและครูควรจัดกิจกรรมจิตอาสาและการพัฒนาชุมชนเพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารและบุคลากรเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อสังคม แก่บุคลากรโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

3. ครูควรจัดการฝึกอบรมและประชุมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้และการสอนของผู้บริหารและครูให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพแก่บุคลากรโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

4. ผู้บริหารและครูต้องมีการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยการออกแบบพื้นที่เรียนและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนและบุคลากร แก่บุคลากรโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 4 จังหวัดปทุมธานี

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่อง การประเมินผลกระทบของการพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหาร ต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา

2. ควรศึกษาเรื่อง กลยุทธ์ในการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนการมีจิตสาธารณะในสถานศึกษา ในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา

3. ควรศึกษาเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาบรรยากาศการเรียนรู้ในโรงเรียนตามหลักพุทธสูดในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

8. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2560). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS, พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.
- พระครูปลัดชวลิต ภู่นาค. (2553). การศึกษาพหุสัจจะในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดประภัสร์พันธ์ ปนาโท (ฤทธิ์สกุลวงศ์). (2563). การพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนตามหลักพหุสัจจะ 5 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภูวิศา ชูธัญญะ. (2565). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายกรุป สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เล่ม 22. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รจิตแก้ว วงศ์พิวัฒน์. (2550). การศึกษาเชิงวิเคราะห์ความเป็นพหุสัจจะของพระอานนท์. สารนิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.